

Notariat, dret dels consumidors i jurisdicció voluntària

José Corral Martínez
Degà del Col·legi de Notaris de Cantàbria

En les últimes setmanes s'ha obert un interessant debat sobre l'assumpció de noves competències que han posat en relleu el nostre peculiar estatut jurídic, que té la doble condició de funcionari públic i professional del Dret.

Precisament **el nostre caràcter de funcionaris públics ens ha obligat en els últims anys a fer en les nostres notaries una ingent labor**, una autèntica revolució, de prestar a totes les administracions tota mena de serveis: **les anomenades obligacions juridicopúbliques**.

Aquest esforç **s'ha realitzat sense vacatio legis en gairebé cap dels nous deures, amb caràcter d'urgència** i de manera gratuïta per a l'Administració, a costa del propi patrimoni de cada una de les notaries, i això a més ha suposat un extraordinari esforç de formació i adap-

tació tecnològica no només pel que fa a mitjans materials, sinó sobretot a mitjans humans.

A l'hora de les obligacions, ningú, ni les administracions ni els mitjans de comunicació, ha dubtat de la nostra condició de funcionaris públics, per la qual cosa **resulta** encara més clarament **sorprenent**, per dir-ho d'una manera benèvola, **que la mateixa Administració beneficiada per aquesta col·laboració notarial** pròpia d'un funcionari públic garant de la legalitat **encara no hagi reconegut en forma de llei el control de legalitat genèric que el Notari ha presat i continua prestant** en tots els actes que autoritza.

El Notariat ha complert de manera exemplar i amb escreix la seva oportunitat de col·laboració amb les admi-

nistracions, i a més ho ha fet amb eines pròpies del segle XXI: **la informàtica, la transmissió electrònica d'arxius i la signatura electrònica. Ens hem posat al dia en aquesta matèria** sense perjudici de continuar perfeccionant la nostra necessària i imprescindible col·laboració. Ens correspon ara també posar-nos al dia en aspectes més professionals de la nostra funció per tal de conservar aquest equilibri propi del nostre estatut jurídic, concebut per prestar un servei d'interès públic a la societat.

Per dotar de la màxima utilitat aquests aspectes professionals, el Notariat disposa, entre altres, de **dos principis bàsics: el principi d'imparcialitat i el principi de llibertat d'elecció de Notari**. Tots dos es complementen i asseguren que la intervenció notarial es farà sempre en termes de justícia i de seguretat jurídica,

però alhora, amb agilitat i confiança per al ciutadà.

La llibertat d'elecció de Notari és la base de la nostra condició professional en l'exercici de la nostra funció. No té com a objectiu convertir el Notari en un operador més del mercat, sinó, al contrari, protegir el ciutadà i particularment el consumidor en l'exercici dels seus drets.

La indiscutible protecció d'interessos públics (lluita contra el frau fiscal, blanqueig de capitals, informacions fiscals, alteracions cadastrals...) **que fan els notaris mitjançant la seva col·laboració amb les administracions públiques en els últims anys no ha anat acompanyada, en la mateixa proporció, de reformes encaminades a dotar el Notariat de nous instruments normatius o dirigides a l'actualització dels que ja existeixen** en altres qüestions, també d'interès públic, però de condició més professional, com la protecció dels consumidors.

El desequilibri en la formació del consentiment del consumidor, que dia a dia apareix en forma de notícia o escàndol en els mitjans de comunicació (*swaps*, complexos productes bancaris, contractes amb condicions generals, dret de desistiment...), té una solució institucional en el nostre país: la intervenció notarial, amb l'assessorament equilibrador i el control de legalitat.

Una reforma dels instruments per aconseguir la protecció dels consumidors i l'atribució de noves competències en matèria professional en benefici del ciutadà són necessàries, però requereixen que el Notariat es col·loqui en l'avantguarda de la detecció dels nous problemes i en l'adopció de solucions valentes que puguin, fins i tot, anticipar una reforma legal posterior, tal com ha passat en l'encertat acord del Consell General del Notariat relatiu al tipus mínim de la subhasta extrajudicial.

N'hi ha prou amb llegir els articles, llibres, publicacions i revistes notariales i assistir als diferents seminaris i sessions de congressos notariales per constatar la certesa que el Notariat, tal com ha passat en altres camps del dret (successions i societari), està afrontant de manera decidida la seva participació en la defensa del dret dels consumidors al segle XXI.

L'actual situació de crisi econòmica té un observatori en cada una de les notaries. No ens podem quedar callats i impassibles davant dels riscos i deficiències que en el sistema normatiu relacionat amb els consumidors detectem en les nostres oficines públiques. **És el moment de liderar els debats sobre reformes legislatives per garantir la protecció dels consumidors.**

La justícia preventiva és la intervenció notarial per assegurar la formació correcta del consentiment contractual de les parts. Però, a més, és seguretat jurídica, significa evitar conflictes i, en definitiva, reduir la càrrega de treball per als tribunals de justícia

Això és justícia preventiva: intervenció notarial que assegura la formació correcta del consentiment contractual de totes dues parts i que, a més en determina la legalitat. Però és, sobretot, seguretat jurídica, significa evitar conflictes i, en definitiva, reduir la càrrega de treball per als tribunals de justícia.

L'esforç que estan fent els tribunals en la tramitació dels procediments és extraordinari i mereix el reconeixement de tota la societat, però la veritat és que el volum d'entrada de nous afers augmenta cada dia alarmantment, una circumstàn-

cia que era de preveure en l'actual context de crisi econòmica.

Per això, **Notariat i justícia preventiva, però també Notariat i jurisdicció voluntària.**

El prestigiós catedràtic i expert en la matèria Antonio Fernández Buján no ho podria dir de manera més clara en l'últim article sobre aquesta qüestió, tot al·ludint al Notariat i als registradors «en la seva condició de funcionaris públics i professionals del Dret, si es té en compte la seva especialització, la seva consideració d'operadors jurídics rellevants en l'ordre extraprocessal i, així mateix, la pau social i seguretat jurídica que suposa la seva intervenció com a garants de la legalitat»; a més, aquest professor reconeix el protagonisme històric del Notariat en matèria de jurisdicció voluntària, fet que «suposaria no només tornar a aquests funcionaris públics —els notaris— un protagonisme en aquesta matèria que la història ja els havia atribuït, sinó també reconèixer una titularitat que els corresponia per la seva pròpia naturalesa».

La futura Llei de jurisdicció voluntària constitueix una gran oportunitat per a la societat. No s'ha de posar èmfasi en l'assumpció de certes competències més o menys atractives per als mitjans de comunicació, sinó precisament en l'experiència que la institució notarial ha demostrat en l'exercici de les funcions de jurisdicció que li han encomanat en el passat.

La gestió notarial de les declaracions d'hereus demostra com n'és d'encertat el tímid inici en el segur i útil camí que té l'Estat per servir-se d'uns funcionaris seus, els notaris, que per estatut i experiència estan perfectament capacitats per totes les competències en jurisdicció voluntària que es disposin a exercir.

Ens toca, per tant, a tots participar en la tasca de respondre davant la confiança que ha dipositat la societat en tots nosaltres. Els drets dels consumidors i la jurisdicció voluntària en el marc d'una actualització, millora i perfeccionament del nostre sistema notarial, constitueixen un gran repte per a la nostra institució.